

Landbruget i et multifunktionelt landskab

Fremtidens jordbrugslandskab

Peter Stubkjær Andersen
Henrik Vejre

Plantekongres 2012

12. Januar 2012

Hovedbudskaber

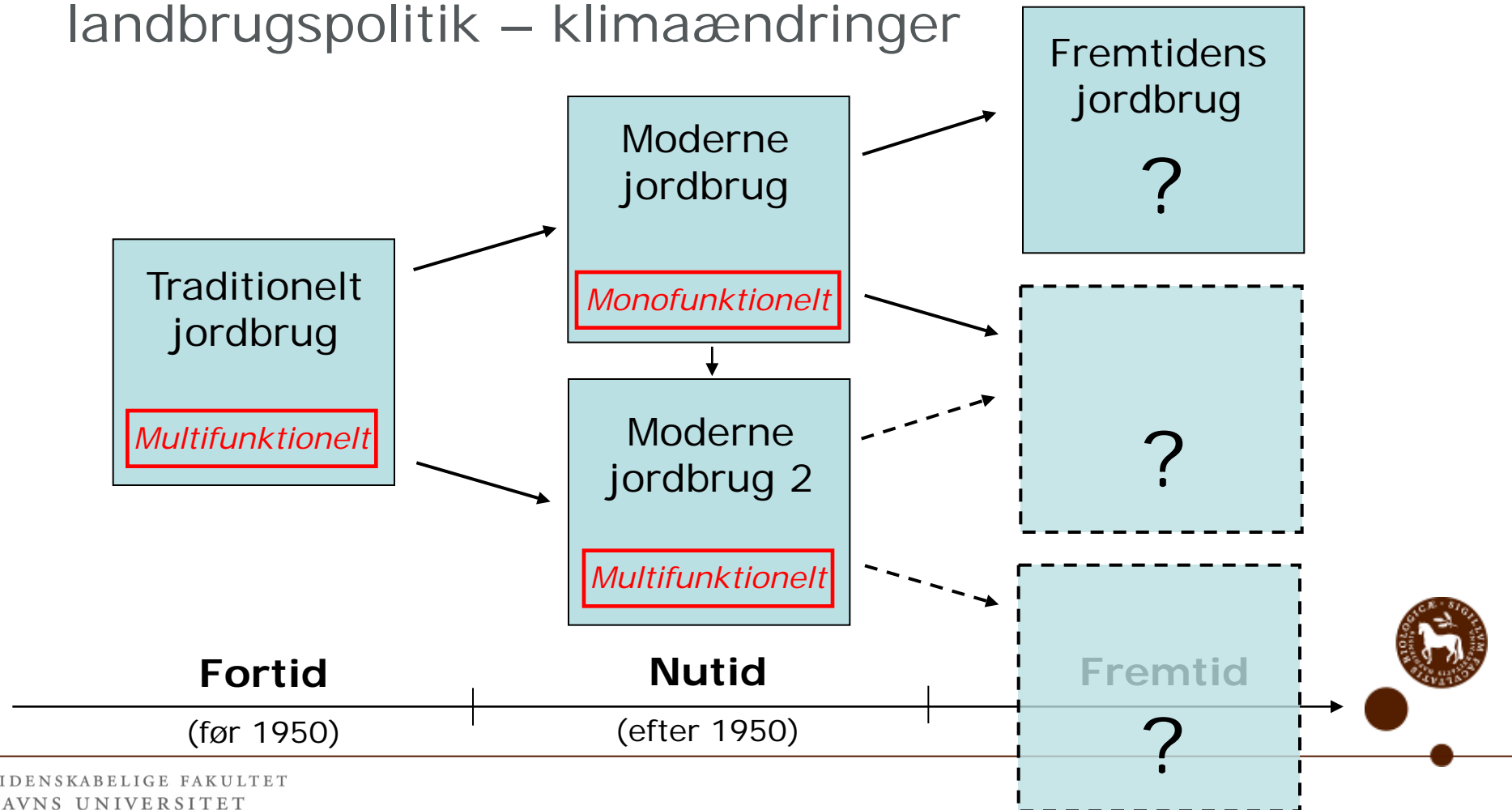
- Jordbruget er under konstant forandring
- Det multifunktionelle jordbrug er en realitet – nu og historisk
- Landbrugsejendomme har forskellige funktionelle profiler som afhænger af ejendommens karakteristika og aktiviteter
- Ejendommens funktionelle profil ændrer sig over tid
- Fremtidens jordbrugslandskab bliver funktionelt mangfoldige

Et jordbrug under forandring

- **Forandringens drivkræfter:** teknologi – økonomi – befolkningsvækst – national politik – EUs fælles landbrugspolitik – klimaændringer

Det multifunktionelle landskab

Herlighed

Energi

Habitat

Råstof

Bosted

Natur

Grundvand

Rekreation

Produktion

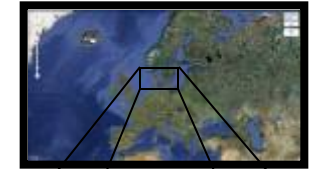
Hvordan kan vi opgøre jordbrugets multifunktionalitet?

Det multifunktionelle jordbrug - MULTILAND

Interviewundersøgelse:

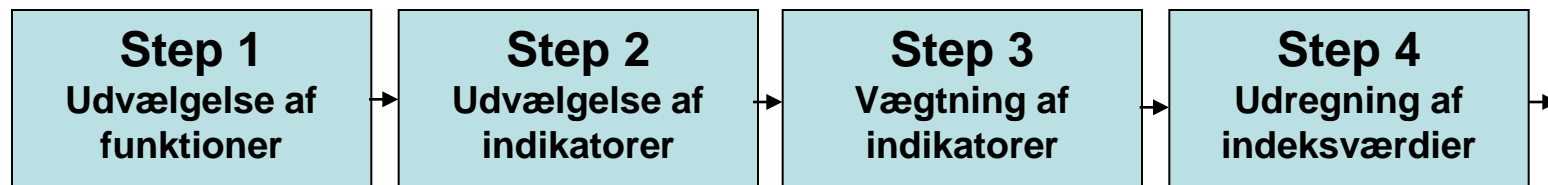
- Interviews udført i **maj – december 2008**
- Ejendomme med mere end **2 ha** landbrugsjord
- Strukturerede "Køkkenbordsinterview", 73 spørgsmål omhandlende:
  - ejerforhold, arealanvendelse, landbrugsaktiviteter, øvrige aktiviteter, landskabsændringer, landbrugsstøtte, innovation mm.
- **382** ud af 441 mulige ejendomme interviewet (svarprocent **86.6%**)
- Samlet areal 11.300 ha (interviewede ejendomme)

Et forslag til opgørelse af multifunktionalitet

- Forudsætninger:
  - Et landbrugs multifunktionalitet kan vurderes ud fra dets karakteristika og aktiviteter → afdækket gennem interviewdata
  - De udvalgte funktioner er:
Produktion – Bosted – Habitat – Rekreation
  - En række udvalgte interviewspørgsmål anvendes som indikatorer for de udvalgte funktioner
  - Den samlede styrke af de enkelte funktioner kan opgøres ved at summere indikatorinput i et indeks.
- Metodiske step:

Et indeks for multifunktionalitet

Funktion	Indikator (I)	Vægtede indikatorværdier
Produktion	Antal ejendomme Formål med ejerskab Ægtefælle arbejder på bedriften Nye investeringer i bygninger Nye dræn Markvanding Omdriftsareal udgør af samlet areal Planer for brakmarker Tilforpagtet areal Husdyr Ændring af areal (græs til omdrift) Ændring af areal (natur til omdrift)	1 ejendom (0), >1 ejendom (10) Produktion (10), Bosted (0), Begge dele (5) 0% (0), >10% (1), >30% (2), >50% (3), >70% (4), >90% (5) 0m ² (0), >20m ² (1), >40m ² (2), >60m ² (3), ..., >200m ² (10) Ja (7), Nej (0) Ja (7), Nej (0) 0% (0), 10% (1), 20% (2), 30% (3), ..., 100% (10) Til omdrift (8), overvejer omdrift (4), uændret (0) 0 ha (0), >10 ha (1), >20 ha (2), >30 ha, ..., >100 ha (10) 0 DE (0), 10 DE (1), 20 DE (2), ..., >100 DE (10) Ja (5), Nej (0) Ja (10), Nej (0)

Det enkelte landbrugs indeks kan beregnes som **summen of indikatorværdier**:

$$\text{Index}_{\text{Produktion}} = I_a \cdot \text{vægt}_1 + I_b \cdot \text{vægt}_2 + \dots + I_{n-1} \cdot \text{vægt}_{m-1} + I_n \cdot \text{vægt}_m$$

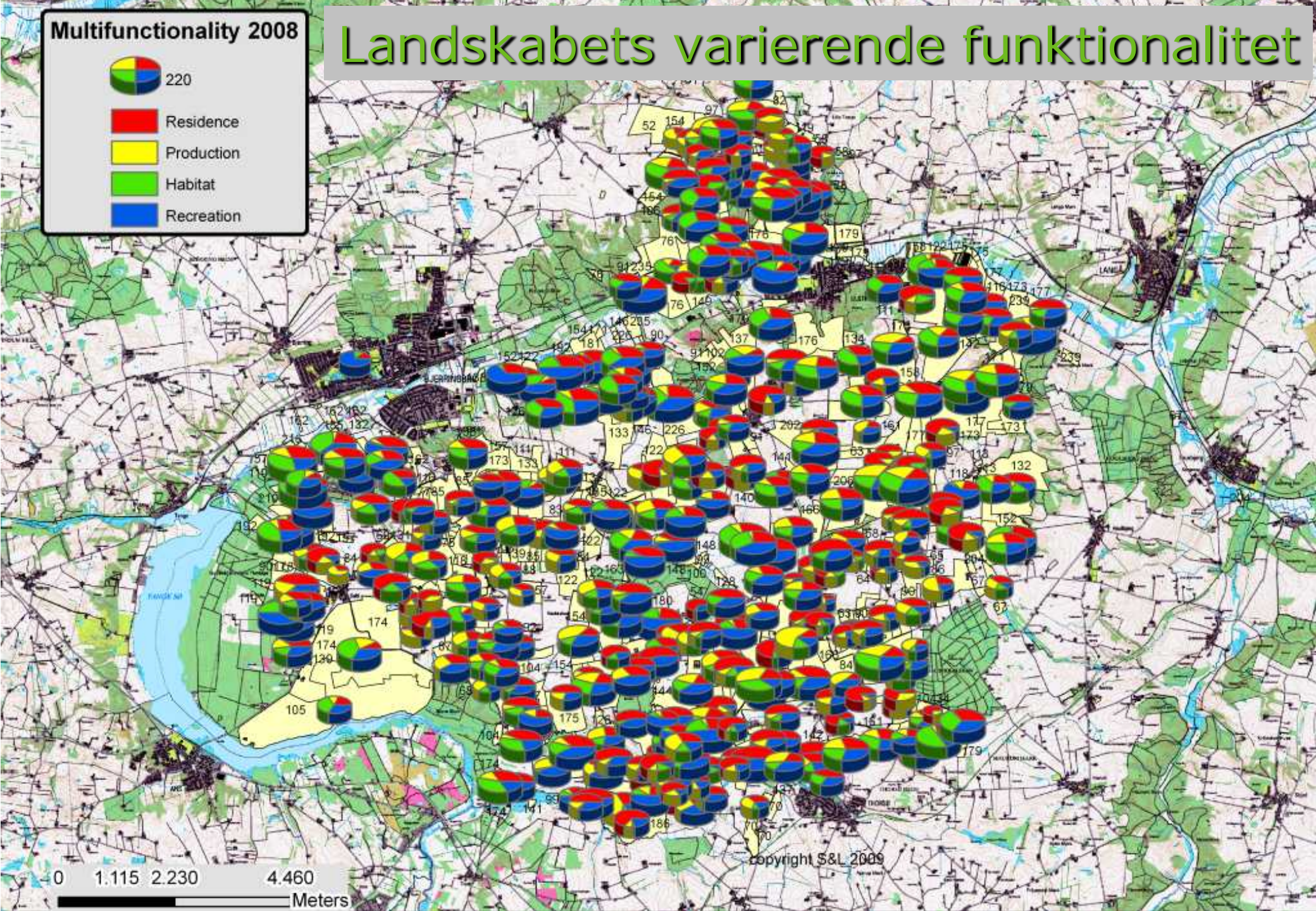

Multifunctionality 2008

Landskabets varierende funktionalitet

- Residence
- Production
- Habitat
- Recreation

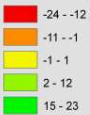

0 1.115 2.230 4.460
Meters

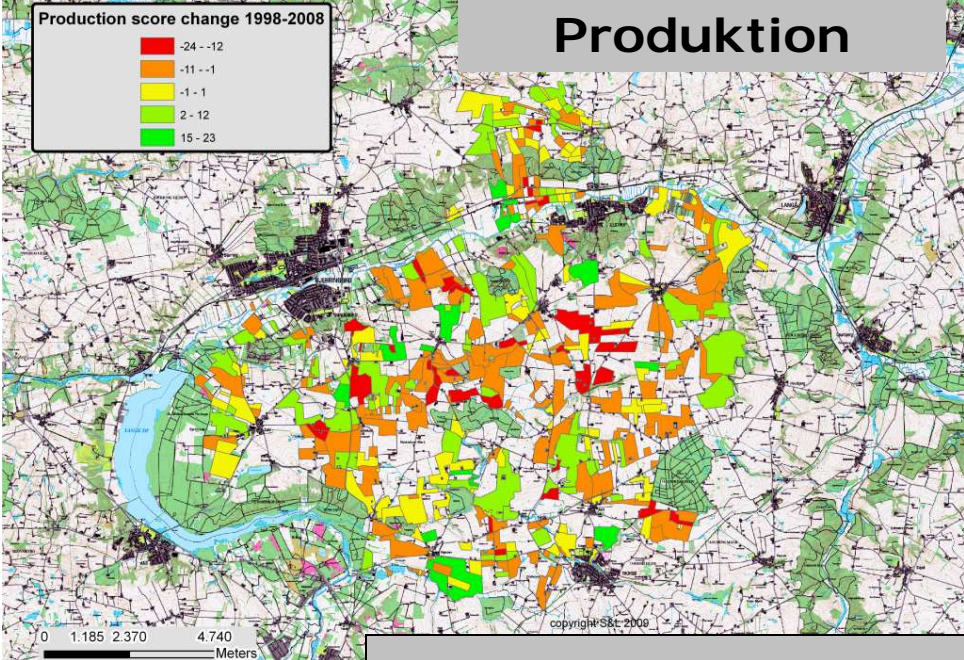
copyright S&L 2009

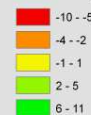
Production score change 1998-2008

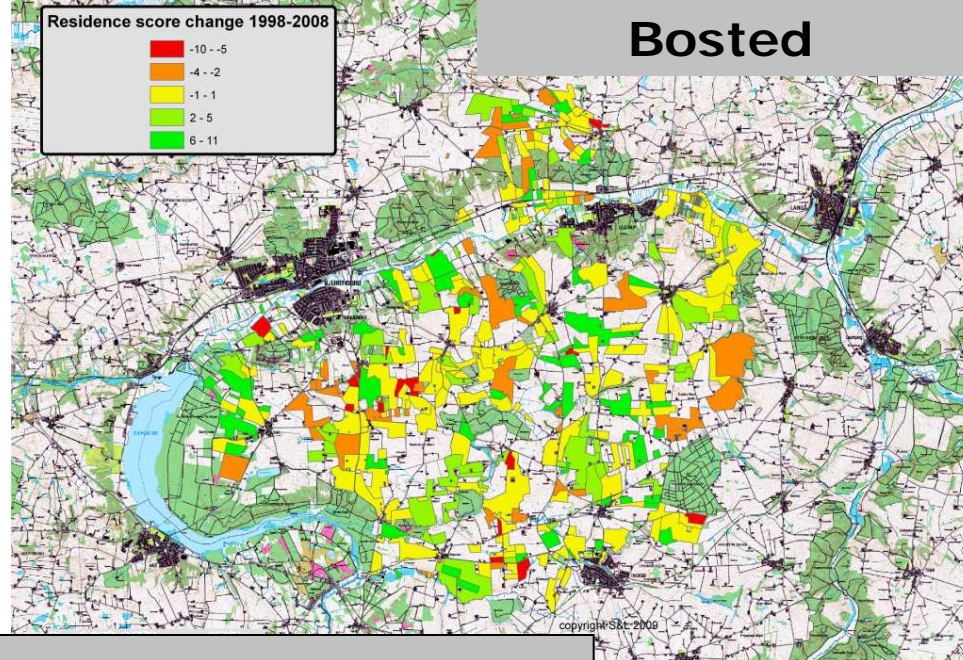
Produktion

Residence score change 1998-2008

Bosted

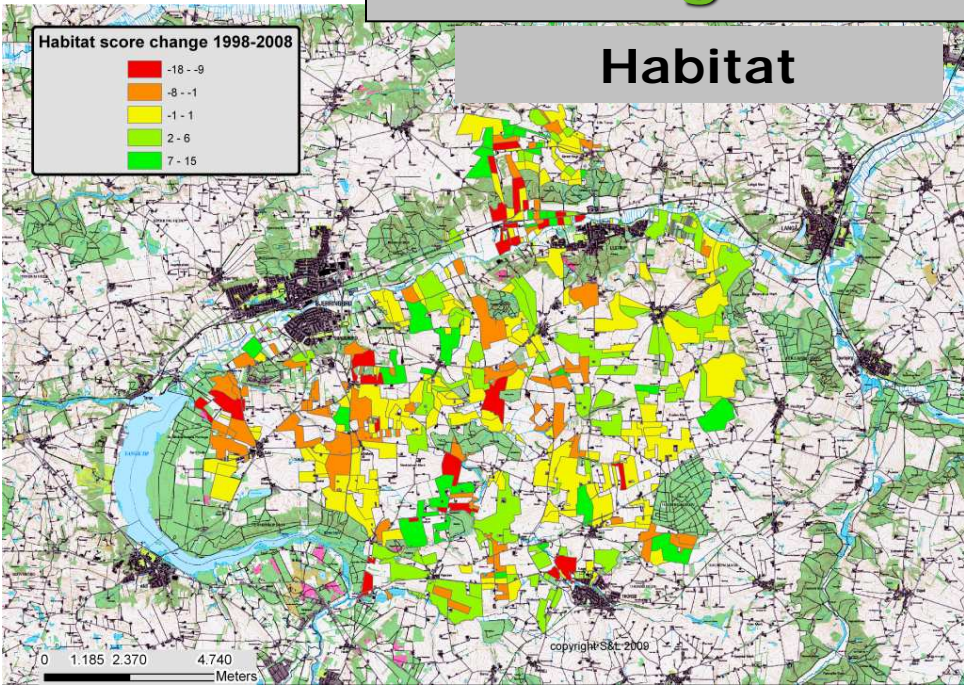

Ændringer i multifunktionalitet

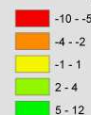
Habitat score change 1998-2008

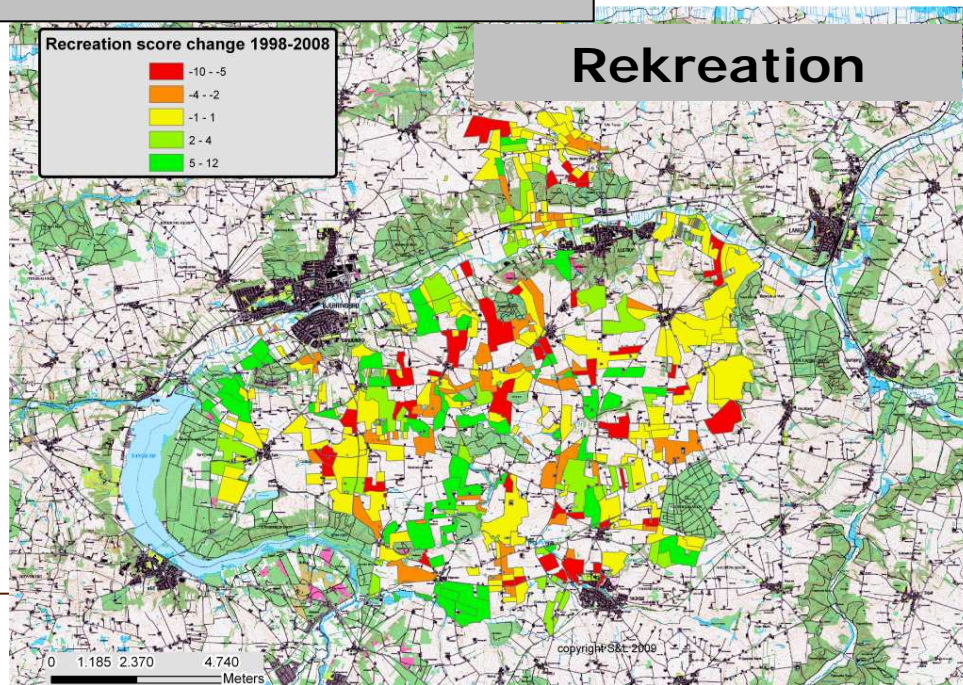
Habitat

Recreation score change 1998-2008

Rekreation

Og hvad kan vi så bruge det til...?

- Udregningen af indekset giver et simpelt udtryk for ejendommens multifunktionalitet
- Ejendommen størrelse er afgørende for styrken af de udvalgte funktioner
- Ejendomme med forskellige funktionelle profiler fordeler sig uensartet i landskabet
- Fordelingen af ejendomme muliggør lokalisering af funktionelle hotspots og coldspots
- Resultaterne kan give input i en lokal planlægningsproces

Fremtidens jordbrugslandskab?

- Behov for at gen- og gennemtænke hvorledes jordbrugsarealet anvendes
- Øget fokus på hhv. integration og segregering af funktioner
- Øget mangfoldighed af aktiviteter på landet
- Landbrugsejendomme samlede værdi ikke kun et spørgsmål om dyrkningspotentiale

Tak for opmærksomheden

www.multiland.dk

